

דברי מזכ"ל האו"ם למועצת הביטחון – על המזרח התיכון

23/01/24

אדוני הנשיא, מכובדיי,

עברו יותר ממאה יום מאז שיותר מ-1,200 ישראלים ואחרים נהרגו במתקפות הטרור המחרידות שביצע חמאס נגד ישראל, ושבהן נלקחו יותר מ-250 בני אדם כבני ערובה.

עבור כל מי שנפגעו, היו אלה מאה ימים של שברון לב וייסורים.

דבר אינו יכול להצדיק הרג, פציעה וחטיפה מכוונים של אזרחים, שימוש באלימות מינית כלפיהם – ואף לא ירי חסר הבחנה של רקטות לעבר יעדים אזרחיים.

אני שב ותובע את שחרורם של כל בני הערובה לאלתר וללא תנאי. ובינתיים יש להתייחס אליהם באופן אנושי ולהתיר להם לקבל ביקורים וסיוע מהצלב האדום.

בשבוע שעבר, בדאבוס, הייתה לי פגישה נוגעת ללב עם משפחות של בני ערובה, ובמקרה זה גם עם כמה מבני הערובה לשעבר עצמם.

מלכתחילה שמרתי על קשר הדוק עם הרשויות הקטאריות והמצריות במסגרת המאמצים לשחרורם. ואתמול קיבלתי מן המשלחת הישראלית רשימה של רבים מבני הערובה הנותרים.

כן דווח אתמול כי ישראל מציעה הפוגה בת חודשיים במעשי האיבה בתמורה לשחרור בפעימות של כל בני הערובה הנותרים.

אני אמשיך, ככל שיכולתי המוגבלת מאפשרת, לעשות כל מאמץ לתרום לשחרורם.

מכובדיי,

מאת הימים האחרונים היו שוברי לב והרי אסון עבור אזרחים פלסטינים בעזה.

על פי דיווחים, יותר מ-25 אלף בני אדם, רובם נשים וילדים, נהרגו במבצעים שניהלו כוחות ישראליים. יותר מ-60 אלף בני אדם אחרים נפצעו, על פי דיווחים.

בימים האחרונים התעצמה המתקפה הצבאית בח'אן יונס, ואנשים רבים נוספים נפגעו.

כל אוכלוסיית עזה סובלת מהרס בהיקף ובמהירות שאין דומה להם בתולדות העת האחרונה.

דבר אינו יכול להצדיק את הענישה הקולקטיבית של העם הפלסטיני.

מכובדיי,

המצב ההומניטרי בעזה מחריד.

החורף החל, ו-2.2 מיליון פלסטינים בעזה מתמודדים עם תנאים לא אנושיים ומחרידים, מתקשים אפילו לשרוד עוד יום נוסף בלא מחסה ראוי לשמו, חימום, מתקנים סניטריים, מזון ומי שתייה.

כל אדם בעזה רעב – ורבע מכלל אוכלוסיית עזה – יותר מחצי מיליון בני אדם – מתמודדת עם רמות חוסר ביטחון תזונתי קטסטרופליות.

ובינתיים, כמעט מיליון וחצי בני אדם דחוסים כעת בתחומי נפת רפיח.

מחלות מתפשטות בעוד מערכת הבריאות קורסת. רק 16 מ-36 בתי החולים בעזה מתפקדים, ולו חלקית.

פירושו של דבר שתושבי עזה אינם רק בסכנה להיהרג או להיפצע בהפגזות הבלתי פוסקות; הם חשופים גם לסיכון גדל והולך להידבק במחלות מידבקות כמו דלקת כבד נגיפית, A, דיזנטריה וכולרה.

בלי בתי חולים מתפקדים, וכאשר לחולים רק הזדמנויות מינימליות לצאת את עזה, אלפי בני אדם הסובלים ממחלות כרוניות כמו סרטן ואי-ספיקת כליות מצויים בסכנת מוות.

יש צורך דחוף במערכת פינוי רפואי מתפקדת.

מכובדיי,

אל מול הסבל האנושי העצום והמכשולים הכבירים, המפעל ההומניטרי של ארגון האומות המאוחדות שלנו חותר למלא את תפקידו.

למרבה הטרגדיה, 153 מעמיתינו נהרגו – מקור לאבל אינסופי עבור כולנו.

בה בעת, הנשים והגברים בארגון האומות המאוחדות, לצד הארגונים השותפים לנו בעזה, פועלים בגבורה מדי יום ביומו כדי להגיע לבני האדם הזקוקים לסיועם. רבים שכלו את יקיריהם והותירו מאחור בתים הרוסים.

הם מספקים תמיכה לקומץ המאפיות שעדיין פועלות.

הם מוסרים משלוחי תרופות, אספקה רפואית, מים בבקבוקים ובמכליות, ערכות היגיינה וערכות ניקיון, אוהלים, יריעות ברזנט ושמיכות. אבל כל אלה בכמויות רחוקות מאוד מלהספיק.

בדרום, חלוקות המזון מסייעות להוריד מחירים – ו-250 אלף פלסטינים בעזה הצליחו לקנות לחם במחיר מסובסד.

אני מברך על ההסכמה, בתיווך קטאר וצרפת, על מבצע למשלוח עוד תרופות ואספקה רפואית לאזרחים בעזה, ולבני הערובה המוחזקים בעזה.

אני מברך גם על הודעתה של ישראל כי תתיר משלחת הערכה מטעם האו"ם לצפון – אבל משלחת זו הוקפאה לעת עתה בשל חידוש הלחימה.

ב-8 בינואר החלה תת-המזכ"ל סיגריד קאאח בעבודתה כמתאמת הומניטרית בכירה ומתאמת שיקום לעזה, בהתאם להחלטת מועצת הביטחון 2720. היא ביקרה היום בעזה ובשבוע הבא תעדכן אתכם בדבר כלל מאמציה.

אני מבקש מכל הצדדים לסכסוך לשתף עימה פעולה, כנדרש על ידי מועצת הביטחון.

מכובדיי,

הבה נודה באמת. למרות כל המאמצים שתיארתי, שום מבצע סיוע הומניטרי יעיל אינו יכול לתפקד בתנאים שנכפו על הפלסטינים בעזה ועל מי שעושים ככל הניתן לעזור להם.

איכות הסיוע בלתי מספקת בעליל לאור הצרכים.

הזוי לחשוב ש-2.2 מיליון בני אדם יכולים לשרוד על סיוע לבדו.

יש להתיר כניסה של כמויות משמעותיות של מצרכים בסיסיים מן המגזר הפרטי – כפי שהיה במשך שנים רבות לפני סבב הלחימה הנוכחי.

זה הכרחי כדי לטפל בצרכים הגדלים והולכים, ולמנוע הן קריסה כללית הן מספר מתים גדל והולך.

אנו, מצידנו, נחושים לעשות הרבה יותר כדי להרחיב את החלוקה של פריטי מזון, אוהלים וחומרי מחסה, תרופות, מים נקיים וחלפים לתיקון תשתית תברואה חיונית.

מכובדיי,

משלוח הומניטרי איננו תרגיל בספירת משאיות. תכליתו היא להבטיח כי סיוע בנפח ובאיכות הנכונים יגיע לבני האדם הנזקקים לו, בהתאם להחלטת מועצת הביטחון 2720.

וכדי שנוכל לעשות את עבודתנו יש לעמוד בשורה של דרישות תפעוליות.

אנו זקוקים לבטיחות. אנו פועלים באזור מלחמה. מנגנוני ההודעות ההומניטריות הנוכחיים אינם מציעים שום ביטחון אמיתי לפעולות ולתכנון של סוגי מענה הומניטרי.

מספר תקריות חמורות הוכחו עד כמה מנגנונים חיוניים אלה זקוקים לשיפורים משמעותיים.

לשם הבטיחות דרושים גם כבישים מהימנים ופנויים ממכשולים אל תוך עזה, ומעברים ומחסומים ללא חסמים ומכשולים.

כדי לעשות את עבודתנו אנו זקוקים לצידוד.

זוהי כולל צידוד טלקומוניקציה, כדי ששיירות יוכלו לתקשר זו עם זו; כלי רכב משוריינים וציוד הגנתי, לנוכח מעש האיבה המתמשכים והזיהום הנרחב בנפלי תחמושת; יכולת לוגיסטית גדולה בהרבה; חלפים לתשתית כמו מתקני התפלה, ופריטים הומניטריים חיוניים אחרים.

אנו אסירי תודה למדינות החברות על תמיכתן הכספית. סוף סוף אנו רואים כמה אותות להתקדמות באישור היתרי הכנסה עבור סחורות מסוימות – ומספר צעדים לצמצום משכי הבידוק והמעבר.

אבל אנו עדיין מתמודדים עם תהליך אימות מסורבל ועם פסילות מרובות ולא מוצדקות של פריטים הדרושים לנו נואשות.

אנו זקוקים ליותר נקודות כניסה אל תוך עזה, כדי לצמצם את הגודש ולהימנע מצווארי בקבוק.

הכרחי לחדש גם את אספקת הסיוע לעזה דרך נמל אשדוד בישראל. משלוח ראשון של קמח הגיע מאשדוד לעזה, אבל דרוש הרבה יותר מכך.

אנו זקוקים לגישה לצפון. בשבועיים הראשונים של ינואר הושלמו, באופן מלא או חלקי, רק 7 מתוך 29 משלחות מתוכננות למשלוח אספקה מצילת־חיים מצפון לזואדי עזה.

ישראל סירבה לתת גישה לרוב המשלחות. אחרי יותר מ־100 ימי מבצעים בצפון, חוסר הביטחון והלחימה נמשכים.

ואנו זקוקים לאשרות כניסה. עשרות עובדים הומניטריים ממתינים זה חודשים לקבל את האשרות שלהם מממשלת ישראל.

אני קורא לגישה הומניטרית מהירה, בטוחה, בלא מכשול, מורחבת ומתמשכת בכל רחבי עזה.

אני חוזר על קריאתי לשים קץ לכל ההפרות של המשפט ההומניטרי הבינלאומי.

השימוש במגינים אנושיים הינו דבר שלא ניתן להסכים לו – וכך גם הרמות חסרות התקדים של הרס והרג של אזרחים.

אני מוטרד עמוקות גם מדיווחים על היחס הלא הומאני של ישראל לפלסטינים שנעצרו במהלך מבצעים צבאיים.

מכובדיי,

אני מחדש את קריאתי להפסקת אש הומניטרית מיידיית.

[הפסקת אש] זו תבטיח הגעה של סיוע בכמות מספקת למקומות שבהם הוא דרוש, תאפשר שחרור של בני הערובה ותסייע להפחית את המתיחות ברחבי המזרח התיכון.

מלחמה ואומללות בעזה מתדלקים מהומות הרחק ממנה.

אנו רואים התפתחויות מסוכנות ברחבי הגדה המערבית הכבושה, לרבות ירושלים המזרחית, שבה המתיחות הרקיעה שחקים – בד בבד עם גידול דרמטי במספר הנפגעים.

עשרות פלסטינים נעצרים מדי יום. מאז 7 בדצמבר נעצרו יותר מ־6,000 פלסטינים, ורבים מהם שוחררו לאחר מכן.

גם אלימות מתנחלים היא מקור מרכזי לדאגה.

נמשכות הריסה ותפיסה של בתים בבעלות פלסטינית ושל מבנים אחרים.

הכלכלה הפלסטינית במשבר.

העיכוב בידי ישראל של נתח משמעותי מכספי המיסים הפלסטיניים, האיסור המתמשך על כניסתם של כמעט כל העובדים הפלסטינים לישראל מאז 7 באוקטובר, והגבלות תנועה וגישה חמורות ברחבי הגדה המערבית תורמים כולם לשיעורי אבטלה ועוני מרקיעי שחקים.

אני מקווה שהמגעים המתמשכים יאפשרו תשלום מלא לכל עובדי הרשות הפלסטינית.

מכובדיי,

הסיכונים להסלמה אזורית רחבה יותר הופכים כעת למציאות.

בצפון, חילופי אש יומיים משני עברי הקו הכחול, לרבות תקיפות אוויריות של אזורים אזרחיים, הרגו שישה ישראלים ו-25 אזרחים לבנונים, ואילצו עשרות אלפי בני אדם משני עברי הגבול לעזוב את בתיהם.

הסיכון של שיקולים מוטעים גבוה כדי סכנה.

אני מפציר בכל הצדדים להימנע מרטוריקה אגרסיבית ולשים מייד קץ לפעולות שעלולות ללבות עוד יותר את המתרחשות.

המתאמים המיוחדים שלי ואני נמשיך במאמצינו הנרחבים להגיע לכל בעלי העניין המרכזיים על מנת לצמצם מתחים אזרחיים, ואני מברך על מאמציהן של ארצות הברית וכמה ממשלות אירופיות וערביות לשאת ולתת על הפיכת מגמת ההסלמה על פיה.

גם המצב בים סוף מדאיג מאוד.

מתקפות החות'ים משבשות את הסחר העולמי. מתקפות אלו הובילו לתקיפות אוויריות של ארצות הברית והממלכה המאוחדת נגד עמדות חותיות בתימן.

חיוני להפוך את מגמת ההסלמה על פיה – ועל כל המתקפות נגד ספינות סחר וכלי שיט מסחריים בים סוף להיפסק לאלתר.

ובינתיים, מתקנים שבהם שוהים כוחות אמריקניים וכוחות של הקואליציה הבינלאומית בעיראק ובסוריה מותקפים כמעט מדי יום ביומו.

בתגובה פתחה ארצות הברית בתקיפות אוויריות שיעדיהן הם יחידים וקבוצות החשודים שהם אחראים לפעולות אלה.

ובסוריה, בתקיפות אוויריות שאותן ייחסה איראן לישראל הותקפו בכירים בחמאס ובמשמרות המהפכה האסלאמיים של איראן.

אני קורא לכל הצדדים לסגת משפת התהום ולשקול את העלות האיומה בחיי אדם שיגבה סכסוך אזורי.
מעבר לצורך בהפיכה מיידית של מגמת ההסלמה על פיה, כל מצב מחייב יישום של מפת דרכים מדינית ברורה, שתתרום ליציבות אזרית ארוכת טווח.

בסוריה דרוש פתרון מדיני בתיווך האו"ם, על פי החלטה 2254 של מועצת הביטחון, שייתן מענה לצורכיהם של הסורים.

לאורך הקו הכחול, אנו זקוקים ליישום מלא של החלטת מועצת הביטחון 1701.

ובתימן, דרושה הקמה של מפת דרכים מטעם האו"ם ליישום המחויבויות שקיבלו על עצמם הצדדים, ולהכנה לקראת הליך מדיני כוללני, בניהול תימני ובחסות האו"ם.

מכובדיי,

סיום בר-קיימא של הסכסוך הישראלי-פלסטיני יכול לבוא רק באמצעות פתרון שתי המדינות.

על הישראלים לחזות במימוש הצרכים הלגיטימיים שלהם בביטחון, ועל הפלסטינים לחזות בהגשמת השאיפות הלגיטימיות שלהם למדינה עצמאית, ישימה וריבונית, בהתאם להחלטות האו"ם, המשפט הבינלאומי והסכמים קודמים.

על הכיבוש הישראלי להסתיים.

מכובדיי,

הדחייה הברורה והחוזרת ונשנית, בשבוע שעבר, של פתרון שתי המדינות על ידי הדרגים הבכירים ביותר של ממשלת ישראל אינה קבילה. זאת חרף הפניות התקיפות ביותר אפילו מצד יידי ישראל, לרבות אלה הישבים סביב שולחן זה.

סירוב זה, והשלילה של זכותו של העם הפלסטיני למעמד מדינה, יאריכו באופן בלתי מוגבל סכסוך שהפך לסכנה מרכזית לשלום ולביטחון העולמיים.

הוא יחריף את הקיטוב ויחזק את הקיצוניים בכל מקום.

על הכול להכיר בזכותו של העם הפלסטיני לבנות מדינה משלו, בעלת עצמאות מלאה.

ויש לדחות על הסף כל סירוב, של כל צד שהוא, לקבל את פתרון שתי המדינות.

מהי החלופה? איך ייראה פתרון של מדינה אחת כשפלסטינים כה רבים יחיו בה ללא כל תחושה אמיתית של חופש, זכויות וכבוד? לא ניתן להעלות זאת על הדעת.

פתרון שתי המדינות הוא הדרך היחידה לטפל בשאיפות הלגיטימיות של ישראלים ופלסטינים כאחד.

אדוני הנשיא, מכובדיי,

תפקידה של הקהילה הבינלאומית ברור.

עלינו להתאחד ולתמוך בישראלים ובפלסטינים כדי שינקטו פעולות נחישות לקידומו של תהליך שלום משמעותי.

בעשורים האחרונים, פתרון שתי המדינות הוכפש, הוחלש ופעמים רבות נחשב כמת.

אבל הוא נותר הדרך היחידה להגיע לשלום בר קיימא והוגן בישראל, בפלסטין ובאזור.

כפי שהראו לנו אירועי שלושת החודשים האחרונים באופן כה טרגי, זו גם הדרך היחידה להימנע מסבבים אינסופיים של פחד, שנאה ואלימות.

זמן נורא זה עבור ישראלים פלסטינים חייב לדרבן את שני הצדדים, ואת הקהילה הבינלאומית, לפעול באומץ ובנחישות להשגת שלום צודק ובר קיימא.

תודה.